Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (czwarta izba)

z dnia 20 lipca 2016 r.*

Odpowiedzialność pozaumowna — Szkody wyrządzone przez Komisję w ramach dochodzenia OLAF-u oraz przez OLAF — Skarga o odszkodowanie i o zadośćuczynienie — Wniosek o stwierdzenie nieistnienia w znaczeniu prawnym i niedopuszczalności aktów OLAF-u do celów dowodowych przed organami krajowymi — Dopuszczalność — Nadużycie władzy — Przetwarzanie danych osobowych — Prawo do obrony

W sprawie T-483/13

Athanassios Oikonomopoulos, zamieszkały w Atenach (Grecja), reprezentowany początkowo przez adwokatów N. Korogiannakisa oraz I. Zarzourę, a następnie przez adwokata G. Georgiosa,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez J. Baquera Cruza oraz A. Saukę, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot z jednej strony wniosek o naprawienie szkód wyrządzonych przez Komisję i przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), a z drugiej strony wniosek mający na celu stwierdzenie, że akty OLAF-u są prawnie nieistniejące i niedopuszczalne do celów dowodowych przed organami krajowymi,

SĄD (czwarta izba),

w składzie: M. Prek (sprawozdawca), prezes, I. Labucka i V. Kreuschitz, sędziowie,

sekretarz: C. Heeren, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 10 czerwca 2015 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok [1]

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

1 Skarżący, Athanassios Oikonomopoulos, jest inżynierem elektrykiem i biznesmenem prowadzącym działalność na rynku robotyki w dziedzinie informatyki. Założył on spółkę z siedzibą w Grecji, Zenon Automation Technologies SA (zwaną dalej „spółką Zenon"), a następnie kierował nią w latach 1987–2006.

2 W latach 2004–2006 spółka Zenon zawarła wiele umów z dyrekcją generalną Komisji Europejskiej ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów (zwaną dalej „DG ds. społeczeństwa informacyjnego") objętych szóstym programem ramowym w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i prezentacji, przyczyniającym się do utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej i Innowacji (2002–2006) (zwanym dalej „szóstym programem ramowym").

3 W listopadzie 2008 r. na wniosek Komisji zewnętrzna firma audytorska przeprowadziła audyt w spółce Zenon w odniesieniu do projektów Alladin i Gnosys, objętych szóstym programem ramowym. Audyt ten doprowadził między innymi do wstępnego sprawozdania z audytu 08-BA59-028 z dnia 13 maja 2009 r. (zwanego dalej „wstępnym sprawozdaniem z audytu").

4 Ze wstępnego sprawozdania z audytu wynika, że w zakresie kosztów personelu istniały nieprawidłowości. Spółka Zenon zwróciła się do Komisji o sfinansowanie w znacznej kwocie kosztów, które w rzeczywistości zostały jej zafakturowane przez cypryjską spółkę Comeng Computerised Engineering (zwaną dalej „spółką Comeng"). Koszty te zostały niesłusznie przedstawione w kategorii kosztów bezpośrednich związanych z personelem jako koszty „konsultantów wewnętrznych", podczas gdy powinny one były zostać przedstawione jako koszty podwykonawstwa. Praktyka ta była stosowana systematycznie. Komisja wyciągnęła stąd wniosek, że koszty te nie mogą zostać uznane za kwalifikowalne ani jako koszty personelu, ani jako koszty podwykonawstwa.

5 W tym kontekście w dniu 10 grudnia 2009 r. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) wszczął dochodzenie w przedmiocie projektu GR/RESEARCH-INFSO-FP6-Robotics and informatics prowadzonego w celu wdrożenia szóstego programu ramowego. Na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. dotyczącego dochodzeń prowadzonych przez OLAF (Dz.U. 1999, L 136, s. 1) urząd ten jest zobowiązany do prowadzenia dochodzeń zewnętrznych, czyli poza instytucjami Unii Europejskiej, oraz dochodzeń wewnętrznych, czyli w obrębie tych instytucji.

6 W dniach 25 i 26 lutego 2010 r. OLAF dokonał kontroli w pomieszczeniach spółki Comeng.

7 W dniu 6 sierpnia 2010 r. DG ds. społeczeństwa informacyjnego przygotowała projekt końcowego sprawozdania z audytu.

8 W dniu 18 lutego 2011 r. Komisja przyjęła końcowe sprawozdanie z audytu.

9 W lipcu 2011 r. OLAF poinformował skarżącego, że uznaje się go za osobę objętą dochodzeniem wymienionym w pkt 5 powyżej. W dniu 7 września 2011 r. przedstawiciele OLAF-u przesłuchali skarżącego w jego miejscu zamieszkania, które znajdowało się wówczas na Patmos (Grecja).

10 Pismem z dnia 19 września 2012 r. OLAF poinformował skarżącego o zamknięciu dochodzenia. Wskazał w nim, że zgodnie z wnioskami dochodzenia należy sądzić, iż zostały popełnione przestępstwa przeciwko interesom finansowym Unii. Oświadczył także, że zalecił greckim organom

1 — Poniżej zostały odtworzone jedynie te punkty wyroku, których publikację Sąd uznał za wskazaną.

wymiaru sprawiedliwości wszczęcie postępowania sądowego w tej sprawie. OLAF wezwał ponadto DG ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii, która zastąpiła DG ds. społeczeństwa informacyjnego, do podjęcia odpowiednich działań w celu zapewnienia odzyskania kwoty 1,5 mln EUR od spółki Zenon.

Postępowanie i żądania stron […]

19 Skarżący wnosi do Sądu o:

— stwierdzenie, że akty i środki przyjęte przez OLAF są prawnie nieistniejące;

— stwierdzenie, że dotyczące go informacje i dane oraz wszelkie istotne dowody przekazane władzom krajowym stanowią niedopuszczalne dowody;

— zasądzenie od Komisji na jego rzecz zapłaty kwoty 2 mln EUR z powodu bezprawnego zachowania Komisji oraz szkody wyrządzonej jego działalności zawodowej i jego reputacji;

— zastosowanie środków dowodowych i środków organizacji postępowania na podstawie art. 64 i 65 regulaminu postępowania z dnia 2 maja 1991 r. w postaci przedstawienia dokumentów i zeznań świadków;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

20 Komisja wnosi do Sądu o:

— odrzucenie skargi jako częściowo niedopuszczalnej i oddalenie jej jako częściowo bezzasadnej albo w każdym razie oddalenie skargi w całości jako bezzasadnej;

— obciążenie skarżącego kosztami postępowania, w tym kosztami postępowania w przedmiocie środków tymczasowych.

Co do prawa

1. *W przedmiocie dopuszczalności niektórych żądań* […]

25 W pierwszej kolejności należy zbadać dopuszczalność żądania mającego na celu stwierdzenie, że środki przyjęte przez OLAF są prawnie nieistniejące. W tym kontekście należy przypomnieć uprawnienia sądu Unii w przypadku wniesienia do niego skargi o odszkodowanie i o zadośćuczynienie.

26 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem powstanie pozaumownej odpowiedzialności Unii w rozumieniu art. 340 akapit drugi TFUE zależy od łącznego spełnienia przesłanek dotyczących bezprawności zachowania zarzucanego instytucji Unii, rzeczywistości szkody oraz istnienia rzeczywistego związku przyczynowego pomiędzy tym zachowaniem a poniesioną szkodą (zob. wyrok z dnia 9 listopada 2006 r., Agraz i in./Komisja, C-243/05 P, EU:C:2006:708, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo). W odniesieniu do przesłanki dotyczącej zarzucanego zachowania wymagane jest, aby zostało ustalone wystarczająco istotne naruszenie normy prawnej mającej na celu przyznanie uprawnień jednostkom (wyroki: z dnia 4 lipca 2000 r., Bergaderm i Goupil/Komisja, C-352/98 P, EU:C:2000:361, pkt 42, 43; z dnia 9 września 2008 r., FIAMM i in./Rada i Komisja, C-120/06 P i C-121/06 P, EU:C:2008:476, pkt 173). Ponadto należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skarga o odszkodowanie jest samodzielnym środkiem zaskarżenia, który pełni szczególną funkcję w ramach systemu środków zaskarżania i który jest uzależniony od przesłanek dostosowanych do specyficznego

celu tego środka (wyrok z dnia 28 kwietnia 1971 r., Lütticke/Komisja, 4/69, EU:C:1971:40, pkt 6; postanowienie z dnia 15 października 2013 r., Andechser Molkerei Scheitz/Komisja, T-13/12, niepublikowane, EU:T:2013:567, pkt 46).

27 Należy uznać, że wniosek mający na celu stwierdzenie, iż środki przyjęte przez OLAF są prawnie nieistniejące, sprowadza się w rzeczywistości do żądania, by Sąd unieważnił środki przyjęte przez OLAF i zarazem postanowił, że nie wywołały one żadnego skutku prawnego [zob. podobnie wyrok z dnia 9 września 2011 r., dm-drogerie markt/OHIM – Distribuciones Mylar (dm), T-36/09, EU:T:2011:449, pkt 83]. Wykracza to poza zwykłe stwierdzenie bezprawności, jakiego Sąd mógłby ewentualnie dokonać w ramach skargi o odszkodowanie.

28 Z powyższego wynika, że żądanie pierwsze skarżącego powinno zostać odrzucone jako niedopuszczalne.

29 Owo stwierdzenie niedopuszczalności nie stanowi naruszenia prawa do skutecznej ochrony sądowej ani zasad prawidłowego przebiegu postępowania i ekonomii procesowej. Sądową kontrolę poszanowania systemu prawnego Unii zapewniają bowiem, jak wynika z art. 19 ust. 1 TUE, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz sądy państw członkowskich. W tym celu w traktacie FUE, w art. 263 i 277 TFUE z jednej strony oraz w art. 267 TFUE z drugiej, ustanowiono kompletny system środków prawnych i procedur zapewniający kontrolę legalności aktów Unii, powierzając ją sądom Unii (wyrok z dnia 19 grudnia 2013 r., Telefónica/Komisja, C-274/12 P, EU:C:2013:852, pkt 57). Otóż w przypadku decyzji podjętych przez organy krajowe na podstawie informacji OLAF-u musi przysługiwać możliwość zaskarżenia ich do sądów krajowych, które z kolei mogą złożyć wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie wykładni przepisów prawa Unii, które uważają one za konieczne do wydania swoich orzeczeń [zob. podobnie postanowienie z dnia 19 kwietnia 2005 r., Tillack/Komisja, C-521/04 P(R), EU:C:2005:240, pkt 38, 39].

30 Należy uściślić, że skarżący nie przedstawia żadnego innego dowodu w celu wykazania, że wspomniane wyżej prawo i zasady zostały naruszone.

31 Z powyższego wynika, że sama okoliczność, iż jedno żądanie zostało uznane za niedopuszczalne, nie wystarcza do wykazania naruszenia prawa do skutecznej ochrony sądowej oraz zasad prawidłowego przebiegu postępowania i ekonomii procesowej.

32 W drugiej kolejności żądanie mające na celu stwierdzenie przez Sąd, że informacje i dane skarżącego oraz wszelkie istotne dowody przekazane organom krajowym stanowią niedopuszczalne dowody, powinno także zostać odrzucone.

33 Powyższe żądanie nie może bowiem być interpretowane inaczej niż w ten sposób, że ma ono na celu uzyskanie od Sądu orzeczenia, iż dowody są niedopuszczalne przed sądami krajowymi. Otóż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem dalszy sposób postępowania z informacjami, które zostały im przekazane przez OLAF, należy do wyłącznej i całkowitej odpowiedzialności organów krajowych i do tych organów należy również sprawdzenie, czy takie informacje usprawiedliwiają ściganie karne lub wymagają takiego ścigania. W rezultacie ochrona sądowa przed takim ściganiem powinna zostać zapewniona na poziomie krajowym ze wszystkimi gwarancjami przewidzianymi przez prawo wewnętrzne, w tym wynikającymi z praw podstawowych, wraz z możliwością wystąpienia przez sąd rozpoznający sprawę do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE [zob. postanowienie z dnia 19 kwietnia 2005 r., Tillack/Komisja, C-521/04 P(R), EU:C:2005:240, pkt 38, 39 i przytoczone tam orzecznictwo]. Wyjaśniono również, że organy krajowe, w przypadku gdyby postanowiły wszcząć dochodzenie, dokonują oceny konsekwencji, które należy wyciągnąć z ewentualnych niezgodności z prawem, jakich dopuścił się OLAF, oraz że ocena ta może zostać zakwestionowana przed sądem krajowym. W przypadku gdy postępowanie karne nie zostało wszczęte lub zostało zakończone wyrokiem uniewinniającym, wniesienie skargi o odszkodowanie do sądu Unii

wystarcza do zapewnienia ochrony interesów zainteresowanej osoby, umożliwiając jej uzyskanie naprawienia wszelkich szkód wynikających z bezprawnego zachowania OLAF-u (zob. podobnie wyrok z dnia 20 maja 2010 r., Komisja/Violetti i in., T-261/09 P, EU:T:2010:215, pkt 59).

34 Siłą rzeczy należy uznać, że zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 33 powyżej orzeczenie Sądu uznające za niedopuszczalne dowody przedłożone greckim organom wymiaru sprawiedliwości wykraczałoby w oczywisty sposób poza ramy jego kompetencji. Sąd nie jest zatem właściwy do stwierdzenia, że informacje i dane skarżącego oraz wszelkie istotne dowody przekazane organom krajowym stanowią niedopuszczalne dowody przed sądami krajowymi.

35 Wobec powyższego należy odrzucić żądanie drugie bez potrzeby badania go co do istoty.

2. *Co do istoty*

36 Tytułem wstępu należy zbadać argument podniesiony przez Komisję, że skarga o odszkodowanie jest przedwczesna. Komisja twierdzi bowiem, że przekazanie sprawozdania OLAF-u nie doprowadziło dotychczas do żadnego działania ze strony właściwych organów krajowych. Ponadto jej zdaniem nie ma żadnej szkody, ponieważ nie doszło ani do przecieku, ani do publicznego ujawnienia informacji.

37 Nie budzi wątpliwości, że krajowe postępowanie sądowe jest jeszcze w toku. Jednakże ewentualne wyniki tego postępowania nie mogą wpłynąć na niniejsze postępowanie. W niniejszym przypadku chodzi bowiem nie o to, czy skarżący jest autorem nieprawidłowości lub nadużycia finansowego, lecz o zbadanie sposobu, w jaki OLAF prowadził i zakończył dochodzenie, w którym wskazuje on skarżącego imiennie i ewentualnie przypisuje mu odpowiedzialność za nieprawidłowości, a także o zbadanie sposobu, w jaki Komisja zachowywała się w kontekście tego dochodzenia. Fakt uznania skarżącego za niewinnego przez krajowe organy wymiaru sprawiedliwości nie prowadziłby koniecznie do naprawienia ewentualnej szkody, którą skarżący by jednak wówczas poniósł (zob. podobnie wyrok z dnia 8 lipca 2008 r., Franchet i Byk/Komisja, T-48/05, EU:T:2008:257, pkt 90, 91).

38 Biorąc zatem pod uwagę, że szkoda, na którą w ramach niniejszej skargi powołuje się skarżący, różni się od szkody, jaką mogłoby potwierdzić stwierdzenie braku winy skarżącego przez krajowe organy wymiaru sprawiedliwości, żądania odszkodowawcze nie mogą zostać oddalone jako przedwczesne z tym skutkiem, że skarżący będzie mógł złożyć taki wniosek dopiero po wydaniu przez krajowe organy wymiaru sprawiedliwości ewentualnych ostatecznych orzeczeń.

39 W konsekwencji, ponieważ skarga nie ma charakteru przedwczesnego, nie należy odkładać badania kwestii dotyczących charakteru i zakresu szkody do ewentualnego późniejszego etapu postępowania.

40 W ramach żądania trzeciego skarżący utrzymuje, że należy stwierdzić odpowiedzialność pozaumowną Unii.

[…]

W przedmiocie bezprawnego zachowania […]

W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego naruszenia rozporządzeń nr 45/2001 i nr 1073/1999, obowiązku ochrony poufności i tajemnicy zawodowej, prawa do życia prywatnego i zasady dobrej administracji […]

51 Tytułem wstępu należy podkreślić, że przepisy rozporządzenia nr 45/2001 są normami prawnymi mającymi na celu przyznanie uprawnień osobom, których dotyczą dane osobowe będące w posiadaniu instytucji i organów Unii. Samym celem tych norm jest bowiem ochrona takich osób przed ewentualnym bezprawnym przetwarzaniem dotyczących ich danych (wyrok z dnia 12 września 2007 r., Nikolaou/Komisja, T-259/03, niepublikowany, EU:T:2007:254, pkt 210, 232).

– W przedmiocie zastrzeżeń pierwszego, drugiego i trzeciego, opartych na naruszeniu art. 4, 5, 7, 8 i 12 rozporządzenia nr 45/2001, obowiązku ochrony poufności, tajemnicy zawodowej, prawa do życia prywatnego oraz zasady dobrej administracji, a w szczególności art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 1073/99 i art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2185/96

52 Tytułem wstępu należy przede wszystkim przypomnieć, że art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 45/2001 przewiduje, iż „dane osobowe" oznaczają „wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej" oraz iż „osoba możliwa do zidentyfikowania to osoba, której tożsamość można ustalić bezpośrednio lub pośrednio, szczególnie przez powołanie się na numer identyfikacyjny lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających jej fizyczną, fizjologiczną, umysłową, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość". Artykuł 2 lit. b) tego rozporządzenia definiuje „przetwarzanie danych osobowych" jako „każdą operację lub zestaw operacji, dokonywanych na danych osobowych przy pomocy środków zautomatyzowanych lub innych, jak np.: gromadzenie, nagrywanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptacja lub modyfikacja, odzyskiwanie, konsultowanie, wykorzystywanie, ujawnienie przez transmisję, rozpowszechnianie lub udostępnianie w inny sposób, układanie lub kompilowanie, blokowanie, usuwanie lub niszczenie".

53 Zgodnie z orzecznictwem podanie do wiadomości takich danych wchodzi w zakres definicji „przetwarzania" w rozumieniu art. 2 lit. b) rozporządzenia nr 45/2001 (wyroki: z dnia 29 czerwca 2010 r., Komisja/Bavarian Lager, C-28/08 P, EU:C:2010:378, pkt 68, 69; z dnia 7 lipca 2011 r., Valero Jordana/Komisja, T-161/04, niepublikowany, EU:T:2011:337, pkt 91). W niniejszym przypadku należy uznać, że informacje dotyczące skarżącego są „danymi osobowymi" i że miało miejsce ich „przetwarzanie" w rozumieniu wymienionego wyżej przepisu zarówno przez Komisję, jak i przez OLAF, czego strony zresztą nie kwestionują.

[…]

59 W pierwszej kolejności należy zbadać zastrzeżenie, zgodnie z którym nie została spełniona żadna z przesłanek wymienionych w art. 5 rozporządzenia nr 45/2001.

60 W odniesieniu do przekazania informacji Komisji i greckim organom krajowym przez OLAF należy przypomnieć, że co do zasady OLAF spełnia zadania wykonywane w interesie publicznym w rozumieniu art. 5 lit. a) rozporządzenia nr 45/2001. W niniejszym przypadku przetwarzanie danych osobowych skarżącego wpisywało się w ramy dochodzenia prowadzonego przez OLAF w celu ustalenia istnienia ewentualnego nadużycia finansowego, które naruszało interesy finansowe Unii. Takie przetwarzanie danych przez OLAF było więc konieczne do wykonania jego zadania. Należy zatem uznać, że przekazanie informacji Komisji i greckim organom krajowym przez OLAF zostało dokonane w interesie publicznym. W związku z tym OLAF nie przekroczył granic uznania, które mu przysługiwało w ramach art. 5 lit. a) rozporządzenia nr 45/2001.

61 W odniesieniu do przekazania informacji spółce Zenon przez Komisję należy uznać, że co do zasady takie przekazanie jest zgodne z art. 5 rozporządzenia nr 45/2001.

62 Komisja zgodnie z prawem skierowała do spółki Zenon końcowe sprawozdanie z audytu, którego wnioski opierały się na fragmentach sprawozdania OLAF-u obejmujących informacje zawarte w sprawozdaniu z zadania OLAF-u, w sprawozdaniu OLAF-u dotyczącym kontroli na miejscu przeprowadzonych w spółce Comeng w dniach 25 i 26 lutego 2010 r., w pisemnym protokole przesłuchania dyrektora spółki Comeng i w dokumentach zeskanowanych za zgodą dyrektora spółki Comeng podczas kontroli na miejscu przez osoby prowadzące dochodzenie OLAF-u oraz przekazane przez OLAF DG ds. społeczeństwa informacyjnego w dniu 4 maja 2010 r.

63 Informacje, o których mowa powyżej, pozwoliły Komisji potwierdzić, że spółka Zenon nie przestrzegała postanowień zawartych w umowach FP6 zawartych w celu realizacji szóstego programu ramowego, oraz odrzucić wszystkie koszty podnoszone przez spółkę Zenon w tym kontekście.

64 Bez powołania się na wnioski OLAF-u w końcowym sprawozdaniu Komisji z audytu instytucja ta nie mogłaby uzasadnić powodu, dla którego dokonała korekty w stosunku do spółki Zenon. W tym kontekście nie można zatem zarzucać DG ds. społeczeństwa informacyjnego, że przekazała spółce Zenon końcowe sprawozdanie z audytu zawierające informacje, o których musiała koniecznie wiedzieć, aby zrozumieć powody, dla których korekty finansowe były wymagane. Z tego względu nie można również utrzymywać, że przekazanie spółce Zenon takiego sprawozdania zawierającego informacje dotyczące dochodzenia prowadzonego przez OLAF nie było co do zasady zgodne z art. 5 rozporządzenia nr 45/2001.

65 Należy wyjaśnić, że wśród informacji, które zebrał OLAF i które zostały ujęte w końcowym sprawozdaniu DG ds. społeczeństwa informacyjnego z audytu, informacje wymieniające nazwisko skarżącego w kontekście operacji bankowych wykonanych w latach 2002–2006 w imieniu spółki Comeng na zlecenie skarżącego były konieczne do wykazania, że te operacje bankowe nie miały żadnego związku z wykonaniem umów FP6 zawartych w celu realizacji szóstego programu ramowego. W sprawozdaniu z audytu wymieniono także nazwisko skarżącego w ramach transakcji finansowych dokonanych w tym samym okresie na rzecz innych spółek należących do niego lub kontrolowanych przez niego oraz uściślono w nim, że skarżący nie wykazał, iż transakcje te miały miejsce w ramach wykonywania przez spółkę Zenon umów zawartych w celu realizacji szóstego programu ramowego. Taka informacja była także konieczna do uzasadnienia braku związku między tymi transakcjami a wykonaniem umów FP6 przez spółkę Zenon. Ponadto ze sprawozdania z audytu wynika, że to właśnie skarżący postanowił posłużyć się spółką Comeng do wystawiania faktur spółce Zenon i dokonywać transakcji bankowych między tą drugą spółką a spółką Comeng. Należy stwierdzić, że informacje te można wywieść z wiadomości elektronicznej z dnia 29 września 2010 r., skierowanej przez samego skarżącego do nowego dyrektora spółki Zenon i przekazanej Komisji przez nowych akcjonariuszy tej spółki. Skarżący wskazał, że posłużył się spółką Comeng, by nadmuchać zyski o 10% bez ponoszenia strat przez spółkę. Dane te pozwoliły więc Komisji potwierdzić, że posłużenie się spółką Comeng w ramach wykonywania umów zawartych w celu realizacji szóstego programu ramowego nie było „błędem”, lecz świadomą operacją, oddalić w ten sposób tezę zwykłego błędu w obliczeniach, odrzucić w konsekwencji propozycję zwykłego sprostowania obliczenia kosztów personelu zawartą przez spółkę Zenon w jej wiadomości elektronicznej z dnia 18 października 2010 r. i tym samym uzasadnić korektę finansową dokonaną w stosunku do spółki Zenon. Nie wydaje się zatem, że przekazanie spółce Zenon tych informacji za pośrednictwem sprawozdania z audytu nie było zgodne z art. 5 rozporządzenia nr 45/2001.

[…]

67 Jeśli chodzi o inne argumenty wysunięte przez skarżącego, utrzymuje on, że art. 5 lit. a) i b) rozporządzenia nr 45/2001 nie był przestrzegany z tego względu, iż skarżący jest osobą trzecią w świetle umów zawartych przez spółkę Zenon z Unią oraz iż żaden przepis prawa Unii nie zezwala

Komisji na przetwarzanie danych osobowych osób trzecich. Jak słusznie podnosi Komisja, należy podkreślić, że w czasie zaistnienia spornych okoliczności faktycznych skarżący był dyrektorem spółki Zenon i jej przedstawicielem prawnym w przypadku wielu umów FP6 zawartych w celu realizacji szóstego programu ramowego oraz że był on dyrektorem generalnym spółki Comeng do 2006 r., jak również ostatecznym właścicielem tej spółki.

68 Ponadto skarżący twierdzi, że w ramach umów FP6 Komisja działała jako kontrahent, a nie jako władza publiczna, kierując końcowe sprawozdanie z audytu do spółki Zenon, oraz że wynika z tego niechybnie, iż nie została spełniona żadna z przesłanek wymienionych w art. 5 rozporządzenia nr 45/2001. Zdaje się, iż argument skarżącego należy rozumieć w ten sposób, że końcowe sprawozdanie z audytu wpisywało się w czysto umowne ramy, że owo sprawozdanie było nierozerwalnie związane z tymi ramami oraz że w związku z tym DG ds. społeczeństwa informacyjnego nie mogła przekazać danych osobowych skarżącego w tym kontekście spółce Zenon.

69 Niewątpliwie końcowe sprawozdanie z audytu wpisuje się w ramy umowne. Niemniej wnioski tego sprawozdania były oparte na informacjach zawartych w sprawozdaniu OLAF-u, który wykonywał swoje kompetencje w interesie publicznym w rozumieniu art. 5 lit. a) rozporządzenia nr 45/2001.

70 Wobec powyższego należy oddalić zastrzeżenie, jakoby nie została spełniona żadna z przesłanek wymienionych w art. 5 rozporządzenia nr 45/2001.

71 W drugiej kolejności skarżący błędnie twierdzi, że zakładając, iż OLAF miał prawo zbierać dotyczące go dane osobowe, naruszył on w każdym razie art. 7 i 8 rozporządzenia nr 45/2001, podając je do wiadomości różnych dyrekcji generalnych Komisji, greckich organów krajowych, spółki Zenon i jej pracowników oraz spółki Comeng i jej pracowników.

72 Przekazanie przez OLAF danych DG ds. społeczeństwa informacyjnego było konieczne do zgodnego z prawem wykonania zadania wchodzącego w zakres kompetencji tej dyrekcji generalnej. Wnioski końcowego audytu mogły bowiem zostać opracowane na podstawie informacji dostarczonych przez OLAF. Dane te pozwoliły DG ds. społeczeństwa informacyjnego stwierdzić, że wzrost kosztów personelu odpowiadał kosztom personelu zafakturowanym przez spółkę Comeng oraz że warunki określone w art. II.6 standardowych umów szóstego programu ramowego nie były przestrzegane, ponieważ koszty, które zostały przedstawione jako koszty „konsultantów wewnętrznych”, były w rzeczywistości kosztami podwykonawstwa. Opierając się właśnie na tych informacjach, Komisja dokonała także następnie korekty kosztów. Wobec tego art. 7 rozporządzenia nr 45/2001 nie został naruszony.

73 Ponadto skarżący zarzuca DG ds. społeczeństwa informacyjnego, że podała końcowe sprawozdanie z audytu do wiadomości DG ds. energii i transportu oraz DG ds. przedsiębiorstw i przemysłu i tym samym przekazała im dane osobowe.

74 Należy zwrócić uwagę, że w odpowiedzi na pytanie zadane w tej kwestii Komisji instytucja ta wskazała, iż DG ds. przedsiębiorstw i przemysłu oraz DG ds. energii i transportu zaliczają się do dyrekcji generalnych z rodziny „badań”, które zarządzają ramowymi programami w zakresie badań. Komisja wyjaśniła, że wymiana informacji dotyczących sprawozdań z audytu w obrębie dyrekcji generalnych z „rodziny »badań«” jest stałą praktyką służącą ochronie interesów finansowych Unii i zapewnieniu spójnej realizacji programów ramowych, gdyż beneficjenci są często zaangażowani w wiele porozumień w sprawie subwencji zarządzanych przez różne dyrekcje generalne.

75 W niniejszym przypadku przekazanie końcowego sprawozdania z audytu zawierającego dane osobowe skarżącego DG ds. przedsiębiorstw i przemysłu oraz DG ds. energii i transportu nie nastąpiło z naruszeniem art. 7 rozporządzenia nr 45/2001. Zważywszy na rolę pełnioną przez te dwie dyrekcje generalne należące do dyrekcji generalnych z „rodziny »badań«” w realizacji szóstego programu

ramowego, należy uznać – jak zostało to podkreślone w pkt 65 powyżej – że przekazanie danych osobowych było konieczne dla zgodnego z prawem wykonania zadań wchodzących w zakres ich kompetencji.

76 Skarżący powołuje się także na naruszenie art. 8 rozporządzenia nr 45/2001. Utrzymuje, że OLAF powinien był ustalić – w ramach przekazywania danych właściwym organom państwa członkowskiego na podstawie dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. 1995, L 281, s. 31) – że dane są konieczne do wykonania zadania w interesie publicznym. Argument ten należy oddalić. Oczywiste jest bowiem, że dane zebrane przez OLAF – jakimi są między innymi dane zawarte w końcowym sprawozdaniu Komisji z audytu – które zostały przekazane greckim organom krajowym, były z racji ich natury konieczne do tego, by organy te mogły wykonać spoczywające na nich zadanie w interesie publicznym dotyczące ścigania ewentualnych przestępstw, jakie miał popełnić skarżący przy okazji wykonywania umów zawartych w celu realizacji szóstego programu ramowego.

77 W trzeciej kolejności zastrzeżenie oparte na naruszeniu art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 1073/99 i art. 8 rozporządzenia nr 2185/96 nie zasługuje na uwzględnienie. Przepisy te, rozpatrywane łącznie, przewidują w istocie, że informacje uzyskane w ramach dochodzeń zewnętrznych są objęte tajemnicą zawodową i korzystają z ochrony przysługującej danym osobowym. Przekazując spółce Zenon dane wymienione w pkt 62 i 65 powyżej, Komisja potwierdziła jedynie to, co skarżący oświadczył już nowemu dyrektorowi spółki Zenon w swojej wiadomości elektronicznej z dnia 29 września 2010 r., a mianowicie, że posłużył się on spółką Comeng w zamiarze nadmuchania zysków. Czyniąc to, skarżący przyznał, że świadomie posłużył się tym mechanizmem podwykonawstwa oraz że sytuacja nie była zatem wynikiem błędu w obliczeniach. Ponadto – jak przypomniano w pkt 62 i 65 powyżej – informacje te musiały zostać koniecznie przekazane spółce Zenon, aby móc oddalić tezę zwykłego błędu w obliczeniach i odrzucić jednocześnie propozycję zwykłego sprostowania obliczenia kosztów personelu zawartą przez tę spółkę w jej wiadomości elektronicznej do Komisji z dnia 18 października 2010 r.

78 W czwartej kolejności skarżący na próżno utrzymuje, że art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 45/2001 także został naruszony z tego względu, że skarżący nigdy nie został poinformowany o przekazaniu jego danych osobowych. Należy stwierdzić, że OLAF postanowił odłożyć dostarczenie informacji skarżącego na dzień 31 marca 2010 r. Artykuł 20 rozporządzenia nr 45/2001 przewiduje bowiem, że „[i]nstytucje i organy wspólnotowe mogą ograniczyć stosowanie […] art. 12 ust. 1 […], jeżeli takie ograniczenie jest środkiem koniecznym, aby chronić: a) zapobieganie, dochodzenie, wykrywanie i karanie przestępstw”. W niniejszym przypadku, jak podkreśla Komisja, odłożenie dostarczenia informacji skarżącego można było łatwo uzasadnić koniecznością zapewnienia dochodzenia, wykrycia i ścigania przestępstw, jak również uniknięciem poważnego ryzyka zniszczenia dowodów, gdyby skarżący dowiedział się o dochodzeniu OLAF-u. Skarżący został następnie wielokrotnie należycie poinformowany o przetwarzaniu jego danych przez OLAF, a mianowicie przy okazji wezwania na przesłuchanie, podczas samego przesłuchania oraz w momencie zamknięcia dochodzenia.

79 Z powyższego wynika, że zastrzeżenia pierwsze i drugie, oparte na naruszeniu art. 4, 5, 7, 8 i 12 rozporządzenia nr 45/2001, podlegają oddaleniu. Należy także oddalić zastrzeżenie trzecie, oparte na naruszeniu obowiązku ochrony tajemnicy zawodowej i poufności danych osobowych, zawartego zasadniczo w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 1073/99 w związku z art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 2185/96.

– W przedmiocie zastrzeżenia czwartego, opartego na niezgodnym z prawem przetwarzaniu przez DG ds. społeczeństwa informacyjnego danych osobowych skarżącego w trakcie audytów finansowych przeprowadzonych w ramach umów

80 Skarżący uważa, że audyty, na których opiera się dochodzenie OLAF-u, są obarczone niezgodnością z prawem, gdyż żaden przepis prawny nie zezwala Komisji na przetwarzanie danych osobowych w trakcie audytów finansowych przeprowadzanych w ramach umów. Jego zdaniem nie zostało spełnione żadne z kryteriów przewidzianych w art. 5 lit. a)–c) i e) rozporządzenia nr 45/2001. Podobnie, doszło do naruszenia art. 5 lit. d) tegoż rozporządzenia, ponieważ nie zwrócono się nawet do skarżącego o wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych. W jego opinii naruszony został także art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 45/2001, gdyż skarżący nigdy nie został poinformowany o przekazaniu wspomnianych danych.

81 W istocie DG ds. społeczeństwa informacyjnego zarzuca się z jednej strony, że przetwarzała dane osobowe w trakcie audytu z naruszeniem art. 5 rozporządzenia nr 45/2001, a z drugiej strony, że przekazała je OLAF-owi.

82 W pierwszej kolejności, w odniesieniu do zarzutu uczynionego DG ds. społeczeństwa informacyjnego, że ta przetwarzała dane osobowe z naruszeniem art. 5 rozporządzenia nr 45/2001, należy podkreślić, iż audyt został przeprowadzony w celu sprawdzenia, czy umowa została prawidłowo wykonana. Komisja nie kwestionuje, że dokonała w tych ramach przetworzenia danych osobowych. Niemniej instytucja ta słusznie podnosi, że umowa przewidywała, iż beneficjenci szóstego programu ramowego muszą wskazać rzeczywiste koszty personelu, czyli godziny faktycznie przepracowane przez osoby wykonujące bezpośrednio prace i koszty godzinowe konsultantów. Uzasadnione więc było posiadanie przez Komisję dostępu do pewnych danych osobowych, aby móc przeprowadzić audyt w efektywny sposób.

83 W powyższej kwestii we wstępnym sprawozdaniu z audytu zauważono, iż audytorzy stwierdzili, że konsultanci przedstawieni jako pracownicy spółki Zenon zdawali się w rzeczywistości być konsultantami należącymi do innej spółki, mianowicie spółki Comeng, że istniała umowa między tymi dwiema spółkami w tym zakresie oraz że zatrudnienie tych konsultantów miało wpływ w postaci kosztów personelu, gdyż stawka godzinowa tych konsultantów była znacznie wyższa niż stawka godzinowa pracowników spółki Zenon. W odpowiedzi na to stwierdzenie spółka Zenon zauważyła, że wykonanie umowy wymagało wysokiego poziomu wiedzy naukowej i że musiała zatem skorzystać z pomocy konsultantów spółki Comeng, gdyż dysponują oni specjalistyczną wiedzą i umiejętnościami w tym zakresie. W tym kontekście – i jak podkreśla Komisja – audytorzy musieli mieć dostęp do wszystkich danych, aby być w stanie ocenić indywidualne koszty osób pracujących nad projektem w celu ustalenia, czy koszty personelu nie odbiegały znacznie od rzeczywistych kosztów. Wynika stąd, że przetwarzanie pewnych danych osobowych było niezbędne w niniejszym przypadku oraz że anonimowe dane nie umożliwiłyby audytorom wykonania w skuteczny sposób ich zadania.

84 Ponadto należy zauważyć, że nazwisko skarżącego pojawia się tylko w załączniku 2 do wstępnego sprawozdania z audytu w tabeli wymieniającej członków personelu i ich godziny pracy w ramach projektów europejskich, w których uczestniczy spółka Zenon. Natomiast nigdzie nie ma wzmianki o danych osobowych dotyczących skarżącego, które pozwalałyby przypuszczać, że był on autorem lub współsprawcą nieprawidłowości lub nadużycia finansowego.

85 Zważywszy na charakter danych osobowych i okoliczności niniejszego przypadku, należy uznać, że przetwarzanie tych danych było konieczne do wykonania przez Komisję spoczywającego na niej zadania polegającego na ochronie interesów finansowych Unii i spełniało zatem przesłankę przewidzianą w art. 5 lit. a) rozporządzenia nr 45/2001.

86 W drugiej kolejności, w odniesieniu do zarzutu uczynionego DG ds. społeczeństwa informacyjnego, że przekazała ona dane osobowe OLAF-owi, należy podkreślić, iż we wstępnym sprawozdaniu z audytu wskazano, że stwierdzenia dotyczące korzystania z konsultantów trzeciej spółki wskazywały na potencjalnie regularną praktykę. Z uwagi na te okoliczności Komisja mogła zasadnie zadać sobie pytanie co do istnienia potencjalnych nadużyć finansowych lub nieprawidłowości.

87 Jak słusznie podkreśla Komisja, ramy umowne nie mają znaczenia, w sytuacji gdy w rachubę wchodzą potencjalne nadużycia finansowe lub nieprawidłowości. W takim kontekście Komisja mogła bowiem zgodnie z prawem poinformować OLAF o spornej sytuacji i przekazać mu informacje uzyskane w ramach audytu. Przekazanie OLAF-owi danych osobowych było konieczne do wykonania przez ten urząd spoczywającego na nim zadania polegającego na ochronie interesów finansowych Unii i spełniało zatem przesłankę przewidzianą w art. 7 rozporządzenia nr 45/2001. Przyjęcie tezy skarżącego sprowadzałoby się do uznania, że Komisja, mimo iż ma podejrzenia co do nadużycia finansowego, nie mogłaby o tym poinformować OLAF-u z tego względu, że pozostaje w stosunku umownym z przedsiębiorstwem, którego dotyczą te podejrzenia. Taka wykładnia pozostawałaby w oczywistej sprzeczności z koniecznością zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami. Ponadto we wstępnym sprawozdaniu z audytu nazwisko skarżącego wymieniono jedynie jako konsultanta i nie wysunięto przeciwko niemu podejrzeń o nadużycie finansowe.

88 Należy także oddalić argument, jakoby art. 4 ust. 1 lit. b) i e) oraz art. 6 rozporządzenia nr 45/2001 zostały naruszone z rzekomego powodu, że dane dotyczące spółki Zenon i projektów, o których mowa, nie były już przechowywane w ich pierwotnym celu (to jest w celu zbadania, czy spółka ta przestrzegała warunków finansowych umowy), w momencie gdy zostały one przekazane OLAF-owi przez DG ds. społeczeństwa informacyjnego.

89 Należy bowiem przypomnieć, że zgodnie z art. 4 rozporządzenia nr 45/2001 „[d]ane osobowe muszą być: a) przetwarzane rzetelnie i legalnie; b) gromadzone do konkretnych, bezpośrednich i zgodnych z prawem celów i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami […]; e) przetrzymywane w formie, która pozwala na zidentyfikowanie podmiotów danych przez czas nie dłuższy niż jest to konieczne do celów, dla których dane były gromadzone lub dla których są przetwarzane dalej”. Artykuł 6 pkt 1 tegoż rozporządzenia stanowi, że „[d]ane osobowe są przetwarzane do celów innych niż te, dla których zostały zgromadzone, tylko jeżeli zmiana celu jest dozwolona wyraźnie przez wewnętrzne przepisy instytucji lub organów [Unii]”.

90 W niniejszym przypadku ochrona interesów finansowych Unii stanowi cel, w którym Komisja zgromadziła dane od spółki Zenon i w którym przekazała je OLAF-owi.

91 Wreszcie, skarżący twierdzi, że art. 4 rozporządzenia nr 45/2001 został naruszony z tego względu, iż interesy finansowe Unii byłyby należycie chronione, gdyby OLAF i DG ds. społeczeństwa informacyjnego nie wskazały go imiennie w końcowym sprawozdaniu z dochodzenia i w sprawozdaniach z audytu przekazanych władzom greckim. Jego zdaniem wymienienie jego nazwiska nie było konieczne, ponieważ władze greckie były właściwe do samodzielnego ustalenia odpowiedzialności członków zarządu spółki Zenon i przypisania im tej odpowiedzialności.

92 Powyższe zastrzeżenie nie jest zasadne. Z jednej strony wymienienie nazwiska skarżącego i stosunków między spółkami Comeng i Zenon w okresie, gdy skarżący był członkiem zarządu spółki Zenon, pozwoliło uzasadnić na tym etapie powody, dla których Komisja zastosowała korektę wobec spółki Zenon w ramach wykonania umów szóstego programu ramowego. Z drugiej strony fakt, że nazwisko skarżącego zostało wymienione, nie przesądza w niczym uprawnienia właściwych organów greckich do samodzielnego ustalenia ewentualnej odpowiedzialności członków zarządu spółki Zenon. Zgromadzenie i przetwarzanie danych osobowych dotyczących skarżącego były zatem konieczne i nie spowodowały one naruszenia przepisów art. 4 rozporządzenia nr 45/2001.

93 Z powyższego wynika, że należy oddalić zastrzeżenie czwarte, oparte na niezgodnym z prawem przetwarzaniu danych osobowych w trakcie audytów finansowych przeprowadzonych w ramach umów.

– W przedmiocie zastrzeżenia piątego, opartego na naruszeniu art. 25, 27 i 28 rozporządzenia nr 45/2001

94 Zdaniem skarżącego art. 25, 27 i 28 rozporządzenia nr 45/2001 zostały naruszone z tego względu, że inspektor ochrony danych nie został poinformowany o przetwarzaniu danych osobowych oraz że OLAF nie zwrócił się do EIOD o dokonanie uprzedniej kontroli.

[…]

98 Przede wszystkim w odniesieniu do art. 25 ust. 1 rozporządzenia nr 45/2001 skarżący podkreśla, co nie zostało zakwestionowane przez Komisję, że począwszy od 2011 r. DG ds. społeczeństwa informacyjnego zaczęła przedstawiać inspektorowi ochrony danych powiadomienia o przetwarzaniu danych osobowych.

99 Komisja odsyła do oświadczenia o poufności w przypadku dochodzeń zewnętrznych w celu wykazania, że przestrzegała obowiązku uprzedniego powiadomienia, który ciąży na niej na podstawie art. 25 ust. 1 rozporządzenia nr 45/2001. Skarżący podkreśla jednak, że dokument, na który powołuje się Komisja, został w rzeczywistości złożony w dniu 18 czerwca 2013 r. i jest zatem pozbawiony znaczenia dla celów oceny przestrzegania wymienionego wyżej przepisu. Komisja stara się uzasadnić to opóźnienie tym, że praktyki wymagane zgodnie z art. 25 ust. 1 rozporządzenia nr 45/2001 mogły zostać wprowadzone w życie jedynie stopniowo oraz że w decyzji dotyczącej spóźnionego powiadomienia EIOD uznał, iż nie ma powodu, by stwierdzić istnienie naruszenia wymienionego wyżej rozporządzenia, jako że naruszenie zostało naprawione.

100 Nie można jednak uznać, że uregulowanie sytuacji pozwala stwierdzić brak naruszenia. Artykuł 25 ust. 1 rozporządzenia nr 45/2001 został zatem naruszony, ponieważ powiadomienie dotyczące danych nastąpiło po ich przetworzeniu. Siłą rzeczy należy uznać, że Komisja naruszyła normę prawną mającą na celu przyznanie uprawnień osobom, których dotyczą dane osobowe będące w posiadaniu instytucji i organów Unii (zob. orzecznictwo przytoczone w pkt 51 powyżej). Niemniej pojawia się pytanie, czy takie naruszenie może zostać uznane za wystarczająco istotne w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 42 powyżej. W tym względzie z jednej strony należy podkreślić, że na podstawie rozporządzenia nr 45/2001 do funkcji inspektora ochrony danych należy czuwanie nad tym, by przetwarzanie danych osobowych nie naruszało praw i wolności osób, których dotyczy owo przetwarzanie. W tym kontekście ma on między innymi za zadanie uprzedzać EIOD o przetwarzaniu danych, które mogłoby stanowić zagrożenie w rozumieniu art. 27 rozporządzenia nr 45/2001. Z tego wynika, że jeśli nie został on poinformowany o przetwarzaniu danych, to on sam nie może poinformować o tym EIOD i nie może zatem skutecznie wypełnić istotnego zadania nadzoru, które powierzył mu prawodawca europejski.

101 Z drugiej strony należy przypomnieć, że – jak wskazuje motyw 14 rozporządzenia nr 45/2001 – przepisy tego rozporządzenia stosuje się do każdego przetwarzania danych osobowych dokonywanego przez wszystkie instytucje. Instytucjom i organom Unii nie przysługuje zatem żaden zakres uznania co do stosowania rozporządzenia nr 45/2001.

102 Mając na uwadze te elementy – istotny charakter zadania nadzoru spoczywającego na inspektorze ochrony danych i brak jakiegokolwiek zakresu uznania po stronie instytucji i organów Unii – należy uznać, że proste naruszenie art. 25 ust. 1 rozporządzenia nr 45/2001 wystarczy w niniejszym przypadku do stwierdzenia istnienia wystarczająco istotnego naruszenia normy prawnej mającej na celu przyznanie uprawnień jednostkom.

103 W tym kontekście Komisja na próżno twierdzi, że w decyzji z dnia 17 maja 2014 r. EIOD uznał, iż opóźnienie w stopniowym wprowadzaniu w życiu rozporządzenia nr 45/2001 wynikało z różnych etapów wymaganych przez samo rozporządzenie, immanentnie związanych z jego przepisami. Takie uzasadnienie nie pozwala bowiem podważyć wniosku, zgodnie z którym w niniejszym przypadku Komisja dopuściła się wystarczająco istotnego naruszenia normy prawnej.

104 Kwestia, w jakim stopniu naruszenie, o którym mowa powyżej, wyrządziło szkodę skarżącemu, zostanie zbadana w pkt 247 poniżej.

105 Następnie skarżący powołuje się na naruszenie art. 27 rozporządzenia nr 45/2001, uzasadniając to tym, że operacje przetwarzania, które miały zostać dokonane w ramach audytów, nie zostały poddane uprzedniej kontroli EIOD. Niemniej z jednej strony należy zauważyć, że skarżący nie przedstawił żadnego argumentu w celu wykazania, że audyty należy traktować jako operacje przetwarzania, które mogą ze swej natury, przez swój zakres lub swoje cele, stworzyć konkretne zagrożenia dla praw i wolności podmiotów danych. Z drugiej strony należy przychylić się do bronionej przez Komisję wykładni wymienionego wyżej przepisu. Instytucja ta słusznie bowiem zauważa, że uprzednie powiadomienie EIOD nie jest wymagane w przypadku audytów takich jak audyt przeprowadzony w niniejszej sprawie, ponieważ operacje przetwarzania nie mogą ze swej natury, przez swój zakres lub swoje cele, stworzyć konkretnych zagrożeń dla praw i wolności podmiotów danych. Należy podkreślić, że pierwszym celem audytu przeprowadzonego przez Komisję było sprawdzenie właściwego wykonania umowy i prawidłowości transakcji finansowych dokonanych na podstawie finansowanego projektu, a nie wykrycie ewentualnych nadużyć finansowych mogących doprowadzić do wszczęcia dochodzenia przez OLAF.

106 Prawdą jest, że aby audyt mógł zostać przeprowadzony w skuteczny i przydatny sposób oraz aby można było z niego wyciągnąć odpowiednie wnioski, konieczne mogą okazać się gromadzenie i analiza danych osobowych. Zważywszy na cel audytu, nie oznacza to jednak, że niezbędna jest uprzednia kontrola przewidziana w art. 27 rozporządzenia nr 45/2001. W niniejszym przypadku audytor przetwarzał dane osobowe skarżącego i innych konsultantów, a mianowicie dane dotyczące ich roli, liczby godzin, które przepracowali, oraz bezpośrednich kosztów personelu pod kątem ich stawki godzinowej. Cel przetwarzania nie polegał jednak ani na konkretnej ocenie indywidualnych wyników skarżącego i innych konsultantów, ani na zidentyfikowaniu ewentualnego nadużycia finansowego. Z tego wynika, że poddanie uprzedniej kontroli przewidzianej w art. 27 rozporządzenia nr 45/2001 nie było w niniejszym przypadku konieczne i że przepis ten nie mógł zatem zostać naruszony.

107 W tym kontekście warto podkreślić, że poddanie uprzedniej kontroli EIOD na podstawie art. 27 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 45/2001 jest konieczne w przypadku przetwarzania informacji zawartych w sprawozdaniu z dochodzenia OLAF-u, gdyż przetwarzanie to może skłonić OLAF do podejrzewania jednostek o popełnienie naruszeń.

108 W powyższym względzie, w odniesieniu do twierdzenia skarżącego, zgodnie z którym OLAF nie zwrócił się do EIOD o dokonanie uprzedniego badania przeprowadzonych przez niego kontroli na miejscu i inspekcji i tym samym naruszył art. 27 rozporządzenia nr 45/2001, Komisja zauważa, że sposób prowadzenia dochodzeń OLAF-u pokrywa się z radami sformułowanymi w wielu opiniach (z dnia 4 października 2007 r. i z dnia 3 lutego 2012 r.) skierowanych przez EIOD oraz że dochodzenia zewnętrzne OLAF-u były przedmiotem opinii EIOD z dnia 4 października 2007 r., czyli na długo przed dochodzeniem zewnętrznym w przedmiocie projektu, którego dotyczy rozpatrywany tu przypadek. Skarżący uważa jednak, że podstawa prawna opinii z dnia 4 października 2007 r., czyli art. 18 i 20 rozporządzenia (WE) nr 2321/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002 r. dotyczącego zasad udziału przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i uniwersytetów oraz zasad upowszechniania wyników badań celem realizacji szóstego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej (2002–2006) (Dz.U. 2002, L 355, s. 23), nie jest odpowiednia do uzasadnienia dochodzeń

zewnętrznych OLAF-u w przedmiocie szóstego programu ramowego. Jeśli chodzi o opinię z dnia 3 lutego 2012 r., do której odwołuje się także Komisja, zdaniem skarżącego nie jest ona właściwa w przypadku kontroli dokonanej w spółce Comeng w lutym 2010 r.

109 Należy zauważyć, że EIOD wydał opinię w dniu 4 października 2007 r. i że dotyczyła ona dochodzeń zewnętrznych OLAF-u odnoszących się między innymi do szóstego programu ramowego. Argument skarżącego nie znajduje zatem oparcia w faktach.

110 Ponadto argument ten nie znajduje również oparcia w prawie. Artykuł 20 rozporządzenia nr 2321/2002 stanowi bowiem, co następuje:

„Ochrona interesów finansowych Wspólnoty

Komisja zapewnia, że podczas realizacji działań pośrednich interesy finansowe Wspólnoty są chronione przez skuteczne kontrole oraz środki odstraszające, a także, jeśli wykryto nieprawidłowości, przez system skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 oraz (Euratom, WE) nr 2185/96 oraz z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/1999”.

111 Powyższy przepis odwołuje się jednoznacznie do rozporządzenia nr 1073/1999 i stanowi odpowiednią podstawę prawną umożliwiającą OLAF-owi dokonywanie inspekcji i kontroli na miejscu. W tym względzie skarżący nie wskazuje, dlaczego wykładnia ta miałaby być błędna, i poprzestaje na twierdzeniu, że art. 20 wspomnianego rozporządzenia nie uprawnia OLAF-u do prowadzenia dochodzeń zewnętrznych w odniesieniu do kontrahentów projektów objętych szóstym programem ramowym.

112 Ponadto skarżący utrzymuje, że zewnętrzne audyty finansowe stanowiły środek administracyjny w odniesieniu do zainteresowanych konsultantów oraz że w związku z tym wymagane było powiadomienie EIOD na podstawie art. 28 rozporządzenia nr 45/2001. Skarżący nie wskazuje jednak, w jaki sposób wymieniony wyżej przepis miałby znaleźć zastosowanie w niniejszym przypadku. Argument ten należy zatem oddalić.

113 Wreszcie, skarżący twierdzi, że powiadomienie inspektora ochrony danych o dokumencie, które miało miejsce w dniu 2 lutego 2011 r., nastąpiło z naruszeniem art. 25 rozporządzenia nr 45/2001, z tego względu, że dokument ten zawierał dwa fałszywe oświadczenia: jedno dotyczące opinii EIOD, zawierające wniosek co do braku zastosowania art. 27 rozporządzenia nr 45/2001, zaś drugie polegające na niewymienieniu nazwy „podwykonawcy” (zob. pkt 152–155 poniżej).

114 Jeśli chodzi o pierwsze rzekomo fałszywe oświadczenie, z pkt 105 i 106 powyżej wynika, że art. 27 rozporządzenia nr 45/2001 nie miał w żadnym wypadku zastosowania w niniejszej sprawie. Wobec tego powiadomienie nie zawiera żadnego błędu w tej kwestii.

115 Jeśli chodzi o drugie rzekomo fałszywe oświadczenie dotyczące pkt 3 powiadomienia, odnoszącego się do „podwykonawców”, brak wyraźnej wzmianki o podwykonawcy pozwala co najwyżej uznać, że powiadomienie jest nieprecyzyjne, a nie że jest ono fałszywe. W związku z tym nie można uznać, że art. 25 rozporządzenia nr 45/2001 został naruszony z powodu tej jednej nieprecyzyjności.

116 Z pkt 98–102 powyżej wynika, że zarzut należy uwzględnić w części dotyczącej naruszenia art. 25 rozporządzenia nr 45/2001 i oddalić w pozostałym zakresie.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na nadużyciu władzy przez OLAF […]

– W przedmiocie uprawnienia OLAF-u do prowadzenia dochodzenia dotyczącego wykonania umowy

128 Skarżący utrzymuje zasadniczo, że OLAF nie był właściwy do prowadzenia dochodzenia dotyczącego wykonania umowy podpisanej w celu realizacji programu ramowego.

129 W powyższym względzie należy przypomnieć, że art. 310 ust. 6 TFUE przewiduje, iż „Unia i państwa członkowskie, zgodnie z postanowieniami artykułu 325, zwalczają nadużycia finansowe i wszelkie inne nielegalne działania naruszające interesy finansowe Unii" oraz iż art. 325 TFUE, dotyczący zwalczania nadużyć finansowych, stanowi, że „Unia i państwa członkowskie zwalczają nadużycia finansowe i wszelkie inne działania nielegalne naruszające interesy finansowe Unii za pomocą środków […], które mają skutek odstraszający i zapewniają skuteczną ochronę w państwach członkowskich oraz we wszystkich instytucjach, organach i jednostkach organizacyjnych Unii".

130 Należy bowiem zwrócić uwagę, że co roku znaczna część środków pieniężnych Unii zostaje utracona z powodu nadużyć finansowych i innych nieprawidłowości popełnianych przez osoby fizyczne i prawne oraz że instytucje Unii i państwa członkowskie wyposażyły Unię w szczególną podstawę prawną do działania w zakresie zapobiegania nadużyciom finansowym, stworzyły struktury administracyjne i przyjęły środki ustawodawcze mające na celu zapobieganie nadużyciom finansowym popełnianym przez indywidualnych adresatów funduszy Unii w państwach członkowskich lub przez państwa członkowskie oraz pracowników instytucji i jednostek organizacyjnych Unii (zob. podobnie opinia rzecznika generalnego F.G. Jacobsa w sprawie Komisja/EBI, C-15/00, EU:C:2002:557, pkt 4).

131 To właśnie w tym wyżej wskazanym celu decyzją 1999/352 ustanowiono OLAF. Artykuł 2 ust. 1 akapit pierwszy wspomnianej decyzji przewiduje, co następuje:

„[OLAF] wykonuje kompetencje Komisji w zakresie prowadzenia zewnętrznych dochodzeń w trybie administracyjnym do celów wzmocnienia zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i innego rodzaju nielegalnej działalności mającej negatywny wpływ na interesy finansowe Unii, jak również wszelkich innych działań lub działalności podmiotów gospodarczych prowadzonych z naruszeniem prawa unijnego".

132 W odniesieniu do dochodzeń prowadzonych przez OLAF art. 1 rozporządzenia nr 1073/1999 stanowi, co następuje:

„1. W celu wzmocnienia walki z nadużyciami finansowymi, korupcją i wszelką inną nielegalną działalnością przynoszącą szkody interesom finansowym Wspólnoty Europejskiej [OLAF] […] wykonuje uprawnienia dochodzeniowe przyznane Komisji na mocy zasad wspólnotowych, rozporządzeń i obowiązujących w tej materii umów.

2. [OLAF] zapewnia państwom członkowskim pomoc ze strony Komisji w organizacji ścisłej i regularnej współpracy między ich właściwymi władzami w celu koordynacji ich działań mających na celu ochronę interesów finansowych Wspólnoty Europejskiej przed nadużyciami finansowymi. [OLAF] ma udział w planowaniu i rozwijaniu metod zwalczania nadużyć finansowych, jak również każdej innej nielegalnej działalności przynoszącej szkody interesom finansowym Wspólnoty Europejskiej".

133 Artykuł 2 rozporządzenia nr 1073/1999 definiuje pojęcie „dochodzeń administracyjnych” w następujący sposób:

„W rozumieniu niniejszego rozporządzenia »dochodzenia administracyjne« (zwane dalej »dochodzeniami«) oznaczają wszelkie inspekcje, kontrole i środki podjęte przez wykonujących swoje obowiązki pracowników [OLAF-u], zgodnie z art. 3 i art. 4, do osiągnięcia celów określonych w art. 1 i w miarę potrzeby, stwierdzenia nieprawidłowego charakteru kontrolowanej działalności. Dochodzenie takie nie ma wpływu na kompetencje państw członkowskich w zakresie postępowań karnych”.

134 Artykuł 3 rozporządzenia nr 1073/1999, zatytułowany „Dochodzenia zewnętrzne”, przewiduje, co następuje:

„[OLAF] wykonuje uprawnienia, przyznane Komisji rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96, do przeprowadzania inspekcji i kontroli na miejscu w państwach członkowskich i, zgodnie z umowami o współpracy, w państwach trzecich.

Jako część swoich funkcji dochodzeniowych [OLAF] przeprowadza inspekcje i kontrole przewidziane w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95 i w zasadach sektorowych, określonych w art. 9 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, w państwach członkowskich i zgodnie z obowiązującymi umowami, w państwach trzecich”.

135 W odniesieniu do decyzji w sprawie wszczęcia dochodzenia art. 5 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1073/1999 stanowi, że „[d]ochodzenia zewnętrzne wszczynane są na mocy decyzji dyrektora [OLAF-u], który działa z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanego państwa członkowskiego”.

136 Jeśli chodzi o prowadzenie dochodzeń, art. 6 rozporządzenia nr 1073/1999 określa następująco jego warunki:

„1. Dyrektor [OLAF-u] kieruje prowadzeniem dochodzeń.

2. Pracownicy [OLAF-u] przystępują do swoich zadań po przedstawieniu pisemnego upoważnienia, w którym określona jest ich tożsamość oraz ich uprawnienia.

3. W przypadku każdej interwencji pracownicy [OLAF-u] [muszą] posiada[ć] pisemne upoważnienie wystawione przez dyrektora i określające przedmiot dochodzenia.

4. Pracownicy [OLAF-u] podczas inspekcji i kontroli na miejscu przyjmują sposób postępowania zgodny zasadami i praktyką, którym podlegają urzędnicy danego państwa członkowskiego, zgodnie z regulaminem pracowniczym i decyzjami, określonymi w art. 4 ust. 1 akapit drugi.

5. Dochodzenia prowadzone są nieprzerwanie przez okres, który musi być proporcjonalny do okoliczności i złożoności sprawy.

6. Państwa członkowskie zapewnią to, że ich właściwe władze, zgodnie z przepisami prawa krajowego, dostarczą pracownikom [OLAF-u] niezbędnego wsparcia w wypełnianiu ich zadania. Instytucje i organy zapewnią to, że ich członkowie i personel udzielą niezbędnej pomocy pracownikom [OLAF-u] w wypełnianiu ich zadania; urzędy i agencje zapewniają, aby osoby nimi kierujące oraz ich personel postępowały w podobny sposób”.

137 Rozporządzenie nr 1073/1999 przewiduje także w art. 7, że na instytucjach, organach, urzędach i agencjach spoczywa obowiązek bezzwłocznego przekazania OLAF-owi każdej informacji dotyczącej ewentualnych przypadków nadużyć finansowych lub korupcji bądź każdej innej nielegalnej działalności.

138 Raport z dochodzenia i działania podejmowane w jego następstwie są przewidziane w art. 9 rozporządzenia nr 1073/1999 w następujący sposób:

„1. Na zakończenie dochodzenia prowadzonego przez [OLAF], opracowuje on, z upoważnienia dyrektora, raport określający ustalony stan faktyczny, możliwe straty finansowe oraz wyniki dochodzenia, włącznie z zaleceniami dyrektora [OLAF-u] na temat działań, jakie należy podjąć.

2. Raporty takie sporządzane są z uwzględnieniem wymogów procedury ustanowionych w prawie krajowym danego państwa członkowskiego. Raporty sporządzone na takiej podstawie stanowią dopuszczalny dowód w postępowaniu administracyjnym lub sądowym państwa członkowskiego, w którym istnieje potrzeba ich wykorzystania, w taki sam sposób i na takich samych warunkach jak administracyjne raporty sporządzone przez krajowych, administracyjnych kontrolerów. Podlegają one takim samym zasadom oceny, jak te mające zastosowanie do administracyjnych raportów sporządzonych przez krajowych administracyjnych kontrolerów i mają taką samą wartość jak te raporty.

3. Raporty sporządzone w następstwie dochodzenia zewnętrznego i wszystkie dotyczące ich przydatne dokumenty przesyłane są właściwym władzom danych państw członkowskich, zgodnie z zasadami dotyczącymi dochodzeń zewnętrznych […]”.

139 Należy także podkreślić, że art. 20 rozporządzenia nr 2321/2002 jest poświęcony ochronie interesów finansowych Unii. Przepis ten odwołuje się wyraźnie do rozporządzenia nr 1073/1999 i tym samym potwierdza kompetencję OLAF-u do ochrony interesów finansowych Unii w następujący sposób:

„Komisja zapewnia, że podczas realizacji działań pośrednich interesy finansowe Wspólnoty są chronione przez skuteczne kontrole oraz środki odstraszające, a także, jeśli wykryto nieprawidłowości, przez system skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 oraz (Euratom, WE) nr 2185/96 oraz z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/1999”.

140 Wreszcie należy podkreślić, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w sytuacji gdy tekst prawa pochodnego Unii wymaga wykładni, należy interpretować go w miarę możliwości w sposób zgodny z postanowieniami traktatu (wyroki: z dnia 24 czerwca 1993 r., Dr Tretter, C-90/92, EU:C:1993:264, pkt 11; z dnia 10 września 1996 r., Komisja/Niemcy, C-61/94, EU:C:1996:313, pkt 52).

141 W powyższym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem dla dokonania wykładni przepisu prawa Unii należy wziąć pod uwagę nie tylko jego treść, ale także jego kontekst oraz cele, do których zmierza uregulowanie, którego ów przepis stanowi część (zob. wyrok z dnia 7 czerwca 2005 r., VEMW i in., C-17/03, EU:C:2005:362, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).

142 Ponadto, jeżeli wykładnia językowa i historyczna tekstu prawa pochodnego Unii, a w szczególności jednego z jego przepisów, nie pozwala na określenie jego dokładnego zakresu, należy interpretować dany tekst w oparciu zarówno o jego cel, jak i ogólną systematykę (zob. podobnie wyroki: z dnia 31 marca 1998 r., Francja i in./Komisja, C-68/94 i C-30/95, EU:C:1998:148, pkt 168; z dnia 25 marca 1999 r., Gencor/Komisja, T-102/96, EU:T:1999:65, pkt 148).

143 To właśnie w świetle owych przepisów i wymienionego wyżej orzecznictwa należy analizować uregulowanie dotyczące kompetencji OLAF-u do prowadzenia dochodzenia w sprawie wykonania umowy zawartej w celu realizacji programu ramowego.

144 Z przepisów przypomnianych w pkt 129–139 powyżej wynika, że OLAF-owi przyznano szeroką kompetencję w zakresie zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i wszelkiej innej nielegalnej działalności przynoszącej szkody interesom finansowym Unii.

145 Aby przewidzianą w art. 325 TFUE ochronę interesów finansowych Unii uczynić skuteczną, niezbędne jest, by odstraszanie i zwalczanie nadużyć finansowych i innych nieprawidłowości miały miejsce na wszystkich poziomach i w odniesieniu do każdej działalności, w ramach której takie zjawiska mogą wywrzeć negatywny wpływ na wspomniane interesy. Aby jak najlepiej wypełnić ten cel, Komisja przewidziała, że OLAF wykonuje jej kompetencje w zakresie zewnętrznych dochodzeń administracyjnych.

146 Także w tym sensie, w konkretny sposób, w art. 20 rozporządzenia nr 2321/2002, przytoczonym w pkt 139 powyżej – który to przepis dotyczy reguł udziału przedsiębiorstw w realizacji szóstego programu ramowego – przewidziano, że Komisja zapewnia, by interesy finansowe Unii były chronione poprzez przeprowadzanie skutecznych kontroli zgodnie z rozporządzeniem nr 1073/1999. Właśnie w tym ostatnim rozporządzeniu przewidziano, że OLAF ma uprawnienie – przyznane Komisji rozporządzeniem nr 2185/96 – do przeprowadzania inspekcji i kontroli na miejscu w państwach członkowskich.

147 A zatem okazuje się, że istnienie stosunku umownego między Unią a osobami prawnymi lub fizycznymi podejrzewanymi o prowadzenie nielegalnej działalności nie ma wpływu na uprawnienie OLAF-u do prowadzenia dochodzeń. Urząd ten może prowadzić dochodzenia w odniesieniu do tych osób, jeżeli ciążą na nich podejrzenia o nadużycia finansowe lub nielegalną działalność, mimo istnienia umowy między wspomnianymi stronami.

148 Skarżący na próżno zatem utrzymuje, że ww. przepisy powinny być interpretowane w ten sposób, że uprawnienia OLAF-u są wykluczone w przypadkach, gdy istnieją umowy zawarte w imieniu Unii. Taka wykładnia – która wiąże się zatem z ograniczeniem kompetencji instytucji w zwalczaniu nadużyć finansowych i wszelkiej innej nielegalnej działalności – nie jest zgodna ani z postanowieniami traktatu, ani z celem lub ogólną systematyką tych postanowień.

149 W tym kontekście skarżący niesłusznie podważa niezależność OLAF-u, podejrzewając konflikt interesów Komisji w przypadku umowy zawartej przez tę instytucję w imieniu Unii. W motywie 12 rozporządzenia nr 1073/1999 podkreślono bowiem konieczność zapewnienia niezależności OLAF-u w wykonywaniu zadań, które powierzono mu tym rozporządzeniem, dając dyrektorowi możliwość wszczęcia dochodzenia z własnej inicjatywy. Artykuł 12 ust. 3 tegoż rozporządzenia wprowadza w życie ów motyw, przewidując, że „[d]yrektor nie zwraca się ani nie przyjmuje instrukcji od jakiegokolwiek rządu ani instytucji, organu, urzędu lub agencji, wypełniając obowiązki w odniesieniu do wszczynania i prowadzenia dochodzeń zewnętrznych i wewnętrznych oraz do sporządzanych z nich raportów" oraz że „[j]eżeli dyrektor oceni, że środek przyjęty przez Komisję narusza jego niezależność, jest uprawniony do wniesienia sprawy przeciw swojej instytucji przed Trybunał Sprawiedliwości".

150 Niezależność OLAF-u, o której mowa powyżej, została potwierdzona w art. 3 decyzji 1999/352, zmienionym decyzją Komisji 2013/478/UE z dnia 27 września 2013 r. (Dz.U. 2013, L 257, s. 19), który stanowi, co następuje:

„Niezależność funkcji dochodzeniowej

[OLAF] wykonuje uprawnienia w zakresie dochodzeń, określonych w art. 2 ust. 1, całkowicie niezależnie. Realizując te kompetencje dyrektor [generalny] [OLAF-u] nie zwraca się do Komisji, jakiegokolwiek rządu lub jakiejkolwiek innej instytucji albo organu ani nie przyjmuje od nich instrukcji". […]

– W przedmiocie zgodności z prawem klauzuli umownej dotyczącej kontroli i audytów

157 Skarżący na próżno twierdzi, że klauzula umowna przewidująca udział OLAF-u w kontrolach i audytach przeprowadzanych w ramach umów objętych szóstym programem ramowym jest nieuczciwa i niezgodna z prawem. W pkt 144 i 145 powyżej podkreślono, że OLAF był uprawniony do prowadzenia dochodzeń zewnętrznych u osób prawnych lub fizycznych, które były podejrzane o nadużycia finansowe lub nielegalną działalność przynoszące szkody interesom finansowym Unii mimo istnienia stosunku umownego między instytucją a tymi osobami. W tym kontekście OLAF nie działa na podstawie art. II.29 standardowej umowy FP6 – który przewiduje, że Komisja może przeprowadzać inspekcje i kontrole na miejscu, oraz odwołuje się w tym zakresie do rozporządzenia nr 2185/96 i rozporządzenia nr 1073/1999 – lecz na podstawie uprawnień, które zostały mu powierzone wspomnianymi rozporządzeniami i decyzją 1999/352.

158 Klauzula umowna stanowi zatem zwykłe przypomnienie uprawnień, które już przysługują Komisji i OLAF-owi. Nie wydaje się zatem, że jej zastosowanie przez te podmioty stanowi uchybienie mogące pociągnąć za sobą szkodę dla skarżącego. […]

– W przedmiocie braku wystarczająco poważnych podejrzeń w sprawie zaistnienia nadużyć finansowych lub korupcji […]

175 Z orzecznictwa wynika, że decyzja dyrektora OLAF-u o wszczęciu dochodzenia – tak jak zresztą decyzja instytucji, organu, urzędu lub agencji ustanowionych traktatami lub na ich podstawie, w której wnoszą one o wszczęcie dochodzenia – nie może zostać wydana w braku wystarczająco poważnych podejrzeń w sprawie zaistnienia nadużyć finansowych lub korupcji bądź innej nielegalnej działalności mogących przynieść szkody interesom finansowym Unii (wyroki: z dnia 10 lipca 2003 r., Komisja/EBC, C-11/00, EU:C:2003:395, pkt 141; Komisja/EBI, C-15/00, EU:C:2003:396, pkt 164).

176 Należy zatem zbadać, czy podejrzenia, jakie miał OLAF, były wystarczająco poważne.

177 W powyższym zakresie wstępne sprawozdanie z audytu zawiera pewną liczbę informacji, z których wynika, że spółka Zenon nie przekazała wymaganego formularza kosztów personelu za niektóre okresy, że istotna część kosztów personelu zadeklarowanych przez spółkę Zenon dotyczyła osób, które spółka Comeng oddała do jej dyspozycji, że stawka godzinowa pracownika oddanego do dyspozycji przez spółkę Comeng była znacznie wyższa niż stawka godzinowa pracownika spółki Zenon oraz że kosztów personelu spółki Comeng nie można uznać za koszty „konsultantów wewnętrznych". Z informacji tych wynika również, że praktyka ta, mająca na celu traktowanie kosztów personelu spółki Comeng jako kosztów konsultantów wewnętrznych, była potencjalnie systematyczna. Ponadto podkreślono okoliczność, że powiązania między tymi dwiema spółkami nie były znane i że dopiero audyt pozwolił potwierdzić istnienie porozumienia podpisanego w dniu 1 kwietnia 2005 r. między spółkami Comeng i Zenon.

178 Należy podkreślić, że informacje te stanowią część informacji zawartych w poufnym dokumencie zawierającym dokonaną przez OLAF ocenę wstępnych informacji.

179 Należy uznać, że z uwagi na powyższe okoliczności – charakteryzujące się brakiem informacji na temat powiązań między spółkami Zenon i Comeng, widocznie wygórowanymi kosztami personelu, niezgodnymi z rzeczywistością oświadczeniami dotyczącymi personelu, widocznie regularną praktyką, jeśli chodzi o kwalifikację kosztów personelu – OLAF mógł słusznie uznać, że istnieją wystarczająco poważne podejrzenia w sprawie zaistnienia nadużyć finansowych lub innej nielegalnej działalności mogących przynieść szkody budżetowi Unii, aby wszcząć dochodzenie.

[…]

– W przedmiocie braku uprawnienia OLAF-u do organizowania rozmów w ramach dochodzeń zewnętrznych […]

187 W niniejszym przypadku należy przypomnieć, że dwaj członkowie OLAF-u przesłuchali skarżącego na Patmos w dniu 6 września 2011 r.

188 Jeśli chodzi o uregulowanie, ze ściśle językowego punktu widzenia trzeba stwierdzić, że w przeciwieństwie do tego, co zostało przewidziane w art. 4 rozporządzenia nr 1073/1999 w odniesieniu do dochodzeń wewnętrznych, żaden przepis nie przewiduje wyraźnie możliwości żądania przez OLAF udzielenia informacji ustnych w ramach dochodzeń zewnętrznych.

189 Niemniej brak konkretnego przepisu w tym zakresie nie może być interpretowany w ten sposób, że istnieje zakaz organizowania przez OLAF rozmów w ramach dochodzeń zewnętrznych. Uprawnienie do przeprowadzania inspekcji i kontroli na miejscu wiąże się bowiem niezaprzeczalnie z uprawnieniem do organizowania rozmów z osobami, których dotyczą te inspekcje i kontrole. Ponadto rozmowy prowadzone przez OLAF nie są obowiązkowe, gdyż danym osobom przysługuje prawo odmowy udziału w tych rozmowach lub odmowy udzielenia odpowiedzi na pewne pytania.

190 Co więcej, należy przypomnieć, że art. 7 rozporządzenia nr 2185/96 w związku z art. 2 rozporządzenia nr 1073/1999 wskazuje, iż OLAF ma dostęp, „na takich samych warunkach jak krajowi kontrolerzy administracyjni i w oparciu o ustawodawstwo krajowe", do wszystkich informacji i dokumentów związanych z kontrolowanymi operacjami, które są konieczne do właściwego przebiegu inspekcji i kontroli na miejscu.

191 Skarżący nie przedstawił żadnego argumentu mającego na celu wykazanie istnienia uchybienia OLAF-u w powyższym zakresie. Skarżący nie wskazał bowiem, dlaczego działanie OLAF-u polegające na zaproszeniu go na rozmowę w charakterze osoby, której dotyczą te inspekcje i kontrole, miałoby być niezgodne z art. 7 rozporządzenia nr 2185/96 w związku z art. 2 rozporządzenia nr 1073/1999.

192 Z tego samego powodu należy także oddalić argument oparty na opinii 2/2012 Komitetu Nadzoru OLAF-u, który miałby popierać niemożliwość żądania przez OLAF udzielenia informacji ustnych w ramach dochodzeń zewnętrznych.

193 Wobec powyższego należy oddalić zastrzeżenie oparte na braku uprawnienia OLAF-u do organizowania rozmów w ramach dochodzeń zewnętrznych.

– W przedmiocie braku uprawnienia OLAF-u do prowadzenia dochodzeń u osób trzecich […]

196 W tym względzie należy zauważyć, że art. 5 akapit trzeci rozporządzenia nr 2185/96 stanowi, iż „[w] zakresie, w jakim jest to [ściśle] niezbędne do stwierdzenia nieprawidłowości, Komisja może przeprowadzać kontrole na miejscu oraz inspekcje w stosunku do innych przedsiębiorców [zainteresowanych podmiotów gospodarczych], w celu uzyskania istotnych, posiadanych przez tych przedsiębiorców [nich] informacji o okolicznościach, których dotycz[ą] [inspekcje i] kontrol[e] na miejscu".

197 Ponadto żaden przepis rozporządzenia nr 2185/96, ani zresztą jakiegokolwiek innego rozporządzenia, nie stoi na przeszkodzie temu, by Komisja bądź, w niniejszym przypadku, OLAF przeprowadziły inspekcję i kontrolę na miejscu u podwykonawcy bez uprzedniego przeprowadzenia inspekcji i kontroli na miejscu u podmiotu gospodarczego podejrzewanego o nadużycie finansowe. Pod warunkiem bowiem, że jest to ściśle niezbędne do stwierdzenia nieprawidłowości, OLAF może przeprowadzić inspekcję i kontrolę na miejscu u innych podmiotów gospodarczych.

198 Należy przypomnieć, że spółka Comeng działała właśnie jako podwykonawca spółki Zenon w ramach spornego wykonania umów FP6 zawartych w celu realizacji szóstego programu ramowego. Taka kontrola u tego podmiotu była zatem konieczna w celu zebrania istotnych posiadanych przez niego informacji na temat okoliczności faktycznych będących przedmiotem dochodzenia.

199 Jeśli chodzi o wybór, by kontrolę u tego podmiotu gospodarczego przeprowadzić przed kontrolą dokonaną w spółce Zenon, można go było uzasadnić koniecznością zapewnienia efektu zaskoczenia. W każdym wypadku, pod warunkiem że przeprowadzone kontrole są zgodne z rozporządzeniem nr 2185/96 – co ma miejsce w przypadku kontroli przeprowadzonej w spółce Comeng – wybór porządku chronologicznego tych kontroli należy wyłącznie do uznania Komisji i OLAF-u.

200 Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy i istnienie wystarczająco poważnych podejrzeń, jak przypomniano w pkt 177–181 powyżej, należy uznać, że kontrola przeprowadzona w spółce Comeng była ściśle niezbędna i wpisywała się w granice uznania przysługującego OLAF-owi.

201 Wobec powyższego Komisji nie można zarzucić naruszenia art. 5 rozporządzenia nr 2185/96.

– W przedmiocie niezgodności z prawem rozszerzenia dochodzenia na transakcje finansowe z okresu 2002–2006 […]

210 W drugiej kolejności należy zbadać łącznie argumenty dotyczące przedawnienia i argumenty oparte na naruszeniu zasad rozsądnego terminu i pewności prawa.

[…]

213 Należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem reguła przedawnienia przewidziana w art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95 ma zastosowanie zarówno do nieprawidłowości prowadzących do nałożenia sankcji administracyjnych w rozumieniu art. 5 tego rozporządzenia, jak i do nieprawidłowości będących przedmiotem środków administracyjnych w rozumieniu art. 4 rzeczonego rozporządzenia, które mają na celu odebranie nienależnie uzyskanych korzyści, nie mając jednakże charakteru sankcji (wyroki: z dnia 29 stycznia 2009 r., Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb i in., od C-278/07 do C-280/07, EU:C:2009:38, pkt 22; z dnia 15 kwietnia 2011 r., IPK International/Komisja, T-297/05, EU:T:2011:185, pkt 147; z dnia 19 kwietnia 2013 r., Aecops/Komisja, T-53/11, niepublikowany, EU:T:2013:205, pkt 41).

214 Trybunał orzekł także, że przyjmując rozporządzenie nr 2988/95, a w szczególności jego art. 3 ust. 1 akapit pierwszy, prawodawca Unii zamierzał ustanowić ogólną regułę przedawnienia mającą zastosowanie w tej dziedzinie, poprzez którą pragnął, po pierwsze, określić minimalny termin mający zastosowanie we wszystkich państwach członkowskich, a po drugie, zrezygnować z możliwości odzyskania kwot nienależnie pobranych z budżetu Unii po upływie okresu czterech lat od momentu wystąpienia nieprawidłowości mającej wpływ na sporne płatności. Wynika z tego, że począwszy od daty wejścia w życie rozporządzenia nr 2988/95 wszelkie korzyści nienależnie uzyskane z budżetu Unii mogą, co do zasady i z wyjątkiem sektorów, dla których prawodawca Unii przewidział krótszy termin, zostać odzyskane przez właściwe władze państw członkowskich w okresie czterech lat (wyrok z dnia 29 stycznia 2009 r., Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb i in., od C-278/07 do C-280/07, EU:C:2009:38, pkt 27, 28).

215 Zważywszy na zakres art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95, który został przypomniany w orzecznictwie, oraz z uwagi na okoliczność, że dochodzenie OLAF-u w odniesieniu do skarżącego mogło doprowadzić jedynie do przyjęcia środków lub sankcji administracyjnych lub karnych na podstawie prawa krajowego, a nie prawa Unii, skarżący nie może się powoływać na jakiekolwiek przedawnienie na podstawie art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 2988/95.

216 W każdym wypadku, nawet gdyby należało uznać, że greckie krajowe organy sądowe były obowiązane stosować reguły przedawnienia przewidziane w rozporządzeniu nr 2988/95 w ramach ewentualnych postępowań karnych, należy podkreślić, iż – jak słusznie podniosła Komisja – nieprawidłowość popełniona w ramach wykonywania umów objętych szóstym programem ramowym była ciągła. Należy także stwierdzić, że ustała ona w dniu 30 września 2007 r., czyli w dniu zakończenia ostatniego projektu z szóstego programu ramowego, w którym uczestniczyła spółka Zenon (chodzi tu o Gnosys). Należy uznać, że domniemana nieprawidłowość ustała właśnie wraz z tym dniem. Z tego wynika, że termin przedawnienia zaczął biec dopiero w dniu 1 października 2007 r.

217 W tym kontekście należy przypomnieć, że na podstawie art. 3 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia nr 2988/95 przerwanie biegu przedawnienia ścigania w stosunku do skarżącego może nastąpić jedynie w wyniku aktu podanego do jego wiadomości. Otóż skarżący przyznał na rozprawie, że został poinformowany o dochodzeniu pismem z lipca 2011 r. Ponadto warto podkreślić, że w piśmie tym wspomniano, iż skarżącego uznaje się za „osobę objętą" odnośnym dochodzeniem oraz iż miały miejsce kontakty z przedstawicielami OLAF-u, ponieważ powołano się w nim na wiadomość elektroniczną skarżącego z dnia 6 lipca 2011 r. do OLAF-u, w której to wiadomości potwierdził on swą zgodę na datę przesłuchania w jego miejscu zamieszkania w Grecji. W tych okolicznościach należy uznać, że pismo skierowane w lipcu 2011 r. do skarżącego przerwało bieg terminu przedawnienia i spowodowało, że nowy czteroletni termin przedawnienia zaczął biec od daty wspomnianego pisma (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 13 marca 2003 r., José Martí Peix/Komisja, T-125/01, EU:T:2003:72, pkt 94).

218 Z powyższego wynika, że należy oddalić argument skarżącego oparty na przedawnieniu ścigania.

219 W odniesieniu do argumentu opartego na naruszeniu zasady przestrzegania rozsądnego terminu przy prowadzeniu postępowań administracyjnych należy zauważyć, że taki obowiązek stanowi ogólną zasadę prawa Unii, której poszanowanie gwarantuje sąd Unii i która jest zresztą ujęta, jako jeden z elementów składowych prawa do dobrej administracji, w art. 41 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zob. podobnie wyrok z dnia 21 maja 2014 r., Catinis/Komisja, T-447/11, EU:T:2014:267, pkt 34). Należy również przypomnieć, że rozsądny charakter czasu trwania postępowania administracyjnego należy oceniać na podstawie konkretnych okoliczności każdej sprawy, a w szczególności na podstawie kontekstu, w jaki się wpisuje, różnych przeprowadzonych etapów postępowania, stopnia złożoności sprawy, a także jej wagi dla różnych zainteresowanych stron (wyroki: z dnia 22 października 1997 r., SCK i FNK/Komisja, T-213/95 i T-18/96, EU:T:1997:157, pkt 57; z dnia 16 września 1999 r., Partex/Komisja, T-182/96, EU:T:1999:171, pkt 177; z dnia 19 kwietnia 2013 r., Aecops/Komisja, T-53/11, niepublikowany, EU:T:2013:205, pkt 57). W niniejszym przypadku umowy zawarte w celu realizacji szóstego programu ramowego dotyczyły okresu 2002–2006 i rozciągały się zatem na wiele lat. Ponadto nieprawidłowość stwierdzona przez Komisję była ciągła i rozciągała się na ten sam okres. Skarżący nie może zatem zarzucać OLAF-owi, że ten prowadził dochodzenie w odniesieniu do okresu obejmującego wiele lat. Zresztą OLAF zastosował się do art. 6 ust. 5 rozporządzenia nr 1073/1999 w tym znaczeniu, że dochodzenie było prowadzone nieprzerwanie przez okres proporcjonalny do okoliczności i złożoności sprawy. OLAF wszczął bowiem dochodzenie w grudniu 2009 r. W lutym 2010 r. przeprowadził kontrolę w pomieszczeniach spółki Comeng. W sierpniu 2010 r. Komisja sporządziła projekt końcowego sprawozdania z audytu i skierowała go do spółki Zenon, która przedstawiła swoje uwagi na jego temat w październiku i w listopadzie 2010 r. Komisja przyjęła końcowe sprawozdanie z audytu w lutym 2011 r. Na podstawie okoliczności przedstawionych w końcowym sprawozdaniu z audytu OLAF poinformował skarżącego w lipcu 2011 r., że ten jest osobą objętą dochodzeniem, przesłuchał go w 2011 r., zamknął dochodzenie we wrześniu 2012 r. i przekazał końcowy raport z dochodzenia władzom greckim w październiku 2012 r. Wynika stąd, że OLAF nie naruszył obowiązku przestrzegania rozsądnego terminu przy prowadzeniu postępowań administracyjnych ani prawa do dobrej administracji, którego elementem składowym jest ów obowiązek. Podobnie w świetle powyższego OLAF nie dopuścił się jakiegokolwiek naruszenia zasady należytej staranności.

[…]

W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na naruszeniu prawa do obrony

225 W ramach zarzutu trzeciego skarżący twierdzi, że w chwili przesłuchania go i aż do chwili wniesienia przezeń skargi dysponował tylko nielicznymi informacjami na temat przedmiotu dochodzeń i zarzutów OLAF-u pod jego adresem. Uważa, że jako osoba objęta dochodzeniem powinien był zostać poinformowany w dokładny i jasny sposób o każdym z faktów, które go dotyczyły. W jego przekonaniu nie został on ostatecznie i szczegółowo poinformowany o wysuwanych przeciw niemu zarzutach i zarzucanych mu faktach ani też o oskarżeniach i informacjach przekazanych DG ds. społeczeństwa informacyjnego i władzom greckim, nie miał możliwości podjęcia obrony i bycia wysłuchanym w przedmiocie tych faktów oraz obalenia ewentualnych błędnych zarzutów.

226 Komisja obala powyższe twierdzenia.

227 W powyższym względzie należy podkreślić, że w drodze zarzutu trzeciego skarżący twierdzi, iż jego prawo do obrony zostało naruszone, i wysuwa zasadniczo dwa zastrzeżenia. Po pierwsze, nie został poinformowany w dokładny i jasny sposób o każdym z faktów, które były mu zarzucane, i nie mógł zatem zostać wysłuchany w przedmiocie tych faktów. Po drugie, nie miał dostępu do akt sprawy OLAF-u, zanim urząd ten sporządził swój raport i wymienił w nim jego nazwisko, ani do samego raportu końcowego.

228 Na początku należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem poszanowanie prawa do obrony w trakcie każdego postępowania przeciwko osobie mogącego doprowadzić do wydania niekorzystnego dla niej aktu stanowi podstawową zasadę prawa Unii, której przestrzeganie powinno być zagwarantowane nawet w przypadku braku odpowiednich uregulowań proceduralnych. Zasada ta wymaga, by każda osoba, wobec której może zostać podjęta niekorzystna decyzja, miała możliwość przedstawienia w użyteczny sposób swojego punktu widzenia w kwestii okoliczności, które Komisja uwzględniła na jej niekorzyść w celu uzasadnienia swojej decyzji (zob. podobnie wyrok z dnia 24 października 1996 r., Komisja/Lisrestal i in., C-32/95 P, EU:C:1996:402, pkt 21).

229 W pierwszej kolejności, w odniesieniu do zastrzeżenia, zgodnie z którym skarżący nie został wystarczająco jasno poinformowany o zarzucanych mu faktach i nie mógł zatem zostać wysłuchany w przedmiocie tych faktów, należy przede wszystkim stwierdzić, że w żadnym uregulowaniu nie przewidziano obowiązku udzielania informacji osobom objętym dochodzeniem w ramach dochodzeń zewnętrznych OLAF-u. Natomiast w odniesieniu do dochodzeń wewnętrznych art. 4 decyzji Komisji 1999/396/WE, EWWiS, Euratom z dnia 2 czerwca 1999 r. dotyczącej zasad i warunków dochodzeń wewnętrznych w odniesieniu do przeciwdziałania nadużyciom finansowym, korupcji i wszelkim nielegalnym działaniom godzącym w interesy Wspólnoty (Dz.U. 1999, L 149, s. 57), zatytułowany „Poinformowanie strony zainteresowanej”, stanowi, co następuje:

„Jeżeli wystąpi możliwość, że zamieszany [zaangażowany] jest osobiście członek Komisji, urzędnik lub pracownik Komisji, zainteresowana strona zostaje natychmiast [szybko] powiadomiona, pod warunkiem że nie zagrozi to dochodzeniu […].

W przypadkach, w których konieczne jest zachowanie absolutnej tajemnicy ze względu na dochodzenie i wymaga[ne] [jest zastosowanie] procedur [środków] dochodzeniowych [n]ależących do [kompetencji] krajowego organu sądowego, obowiązek zwrócenia się do członka Komisji, jej urzędnika lub pracownika o przedstawienie swoich poglądów może zostać przesunięty po uzgodnieniu z przewodniczącym Komisji lub, w stosownych przypadkach, sekretarzem generalnym”.

230 Sąd zajął już stanowisko, że poszanowanie prawa do obrony jest wystarczająco zapewnione w ramach dochodzenia wewnętrznego OLAF-u, jeżeli urząd ten stosuje się do art. 4 decyzji 1999/396 (wyrok z dnia 12 września 2007 r., Nikolaou/Komisja, T-259/03, niepublikowany, EU:T:2007:254, pkt 245).

231 To samo odnosi się do postępowania w ramach dochodzenia zewnętrznego OLAF-u. A zatem poszanowanie prawa do obrony jest wystarczająco zapewnione w ramach takiego dochodzenia, jeżeli na wzór tego, co przewiduje art. 4 decyzji 1999/396, zainteresowany zostaje szybko poinformowany o możliwości jego osobistego udziału w nadużyciach finansowych, korupcji lub nielegalnych działaniach godzących w interesy Unii, w sytuacji gdy nie zaszkodzi to dochodzeniu.

232 Należy przypomnieć, że w niniejszym przypadku już w lipcu 2011 r. OLAF skierował do skarżącego pismo informujące go o tym, że uznaje się go za osobę objętą dochodzeniem dotyczącym projektu GR/RESEARCH-INFSO-FP6-Robotics and informatics. OLAF jasno wskazał w tym piśmie, że prosi skarżącego o udzielenie wyjaśnień i informacji na temat udziału spółek Zenon i Comeng w ramach projektów badawczych objętych szóstym programem ramowym. W tym samym piśmie OLAF wezwał skarżącego na przesłuchanie, aby dać mu „możliwość wyrażenia [jego] opinii i uwag na temat wszystkich faktów, które [go] dotyczą jako strony zainteresowanej". Wskazał, że w celu ułatwienia przesłuchania skarżący został poproszony o zgromadzenie koniecznych dokumentów dotyczących udziału spółek Zenon i Comeng w tych projektach badawczych Unii, czyli kopii faktur wystawionych spółce Zenon przez spółkę Comeng, dowodów płatności, kopii umów o świadczenie usług zawartych między spółkami Zenon i Comeng, kopii dokumentów dotyczących prac wykonanych przez konsultantów na rzecz spółki Comeng, kopii rozliczeń godzin pracy przepracowanych przez konsultantów oraz kopii umów o świadczenie usług zawartych między spółką Comeng i innymi spółkami, takimi jak [*poufne*] [2].

233 OLAF uściślił także, że skarżący ma prawo do obecności doradcy prawnego lub innego przedstawiciela, że po zakończeniu przesłuchania zostanie poproszony o przeczytanie protokołu i podpisanie go, jeżeli się zgadza z jego treścią, że przesłuchanie może zostać wykorzystane w ramach postępowań administracyjnego, dyscyplinarnego, sądowego lub karnego oraz że dochodzenie może prowadzić do odzyskania środków pieniężnych lub do przekazania sprawy organom dyscyplinarnym Unii lub właściwym krajowym organom sądowym.

234 W dniu 7 września 2011 r. dwóch przedstawicieli OLAF-u spotkało się ze skarżącym w jego miejscu zamieszkania. Z protokołu spotkania podpisanego przez strony wynika, że skarżący został na wstępie poinformowany, iż OLAF stara się zweryfikować istotne okoliczności faktyczne i zebrać informacje na temat stosunków między spółkami Zenon i Comeng w kontekście wykonywania umów objętych szóstym programem ramowym. W tym względzie należy podkreślić, że protokół ujawnia przede wszystkim [*poufne*].

235 Pismem z dnia 19 września 2012 r. skarżący został poinformowany, że OLAF zakończył dochodzenie i że istniały powody, by uznać, iż popełnione zostały przestępstwa naruszające interesy finansowe Unii. W piśmie uściślono, że na podstawie wniosków tego dochodzenia OLAF zalecił właściwym greckim organom sądowym wszczęcie postępowania sądowego.

236 Mając na uwadze całokształt okoliczności, o których mowa powyżej, należy stwierdzić, że w okolicznościach niniejszej sprawy skarżący został w pełni poinformowany o przyczynach dochodzenia zewnętrznego prowadzonego przez OLAF i o powodach, dla których był on osobą objętą tym dochodzeniem, oraz że mógł on zostać wysłuchany w sposób wymagany prawem. W szczególności ze sprawozdania ze spotkania wynika, że był on w pełni świadomy [*poufne*].

2 — Dane poufne utajnione.

237 Z powyższego wynika, że zastrzeżenie, jakoby skarżący nie został poinformowany w jasny sposób o zarzucanych mu faktach i nie mógł zatem zostać wysłuchany w przedmiocie tych faktów, należy oddalić.

238 W tym kontekście w drugiej kolejności należy także oddalić zastrzeżenie skarżącego, zgodnie z którym nie miał dostępu ani do akt sprawy OLAF-u, ani do samego raportu końcowego.

239 Po pierwsze, jeśli bowiem chodzi o dostęp do akt sprawy OLAF-u, należy uznać, że urząd ten nie jest zobowiązany udzielić osobie objętej dochodzeniem zewnętrznym dostępu do dokumentów będących przedmiotem takiego dochodzenia lub do dokumentów sporządzonych przez niego samego przy tej okazji, gdyż mogłoby to naruszyć skuteczność i poufność zadania powierzonego OLAF-owi oraz niezależność tego urzędu. Poszanowanie prawa do obrony przysługującego skarżącemu zostało bowiem wystarczająco zapewnione dzięki informacjom, z których skorzystał (zob. analogicznie postanowienie z dnia 18 grudnia 2003 r., Gómez-Reino/Komisja, T-215/02, EU:T:2003:352, pkt 65; wyroki: z dnia 12 września 2007 r., Nikolaou/Komisja, T-259/03, niepublikowany, EU:T:2007:254, pkt 241; z dnia 8 lipca 2008 r., Franchet i Byk/Komisja, T-48/05, EU:T:2008:257, pkt 255), i dzięki temu, że został wysłuchany w ramach przesłuchania.

240 Po drugie, jeśli chodzi o dostęp do końcowego raportu z dochodzenia zewnętrznego, żaden przepis nie przewiduje, że taki obowiązek ciąży na OLAF-ie. Jeśli chodzi o zasadę kontradyktoryjności, naruszenie prawa przez OLAF mogłoby zostać stwierdzone tylko w przypadku, gdyby raport końcowy został opublikowany lub gdyby w jego wyniku został wydany akt niekorzystny (zob. podobnie i analogicznie wyroki: z dnia 12 września 2007 r., Nikolaou/Komisja, T-259/03, niepublikowany, EU:T:2007:254, pkt 267, 268; z dnia 8 lipca 2008 r., Franchet i Byk/Komisja, T-48/05, EU:T:2008:257, pkt 259).

241 W zakresie, w jakim adresaci raportów końcowych, czyli Komisja i greckie organy wymiaru sprawiedliwości, mieliby zamiar wydania takiego aktu wobec skarżącego w oparciu o raport końcowy, do tych właśnie organów, a nie do OLAF-u należałoby w stosownym przypadku zapewnienie skarżącemu dostępu do tych raportów zgodnie z ich własnymi przepisami proceduralnymi.

[…]

243 Z powyższego wynika, że Komisja nie naruszyła w żaden sposób prawa skarżącego do obrony oraz że w związku z tym należy oddalić zarzut trzeci.

W przedmiocie szkody i związku przyczynowego […]

247 W tym względzie należy stwierdzić, że skarżącemu udało się udowodnić naruszenie art. 25 ust. 1 rozporządzenia nr 45/2001 (zob. pkt 98–102 i 172 powyżej). Skarżący nie wykazał jednak istnienia jakiegokolwiek związku przyczynowego między tym naruszeniem a podnoszonymi szkodami. Nie przedstawił on bowiem żadnego argumentu, który pozwoliłby zrozumieć, w jaki sposób w niniejszym przypadku spóźnione powiadomienie inspektora ochrony danych o przetwarzaniu dotyczących go danych osobowych miałoby naruszyć jego reputację i doprowadzić do zaprzestania jego działalności zawodowej i do przerwania jego działalności akademickiej. Nie wyjaśnił on także, w jaki sposób wspomniane spóźnione powiadomienie miałoby mu wyrządzić jakąkolwiek krzywdę. Wobec tego, jako że wniosek o odszkodowanie i o zadośćuczynienie opiera się na wspomnianym naruszeniu, należy go oddalić jako bezzasadny.

248 W świetle powyższych rozważań wniosek o odszkodowanie i o zadośćuczynienie należy oddalić jako bezzasadny.

[…]

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

1) Skarga zostaje oddalona.

2) Athanassios Oikonomopoulos zostaje obciążony kosztami postępowania, w tym kosztami postępowania w przedmiocie środka tymczasowego.

Prek Labucka Kreuschitz

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 20 lipca 2016 r.

Podpisy